

HEEMKUNDEKRING "PEELLAND" HELMOND

Secretariaat Oostende 31 A.

L.S.

BIBLIOTHEEK
Provinciaal Genootschap van
Kunsten en Wetenschappen
In Noordbrabant
's-HERTOGENBOSCH

Op de laatste Ledenvergadering hebben wij U al medegedeeld, dat in Januari 1955 de jaarlijkse gecombineerde vergadering zou plaats vinden van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in N.Br. en onze Kring Peelland. Wij kunnen U thans aankondigen, dat deze vergadering zal plaats hebben op Dinsdag 18 Januari 1955. De Heer C.A.J. von Frijtag Drabbe, Directeur van de Topografische Dienst te Delft, zal een Voordracht met Lichtbeelden houden over het onderwerp:

"LUCHTFOTO'S VERRADEN DE GEHEIMEN VAN DE BODEM".

Ter toelichting het volgende. De bodem bevat nu eenmaal talloze overblijfselen van vroegere bewoners en hun bewoning, gebruiksvorwerpen, wapens, soms (maar zeer zelden) van hun kleding; de moeilijkheid is voornamelijk hierin gelegen, dat wij dikwijls niet weten, waar wij die restanten moeten gaan zoeken. Welnu, de luchtfoto kan ons hierin belangrijke gegevens verstrekken. De luchtfoto laat bepaalde verkleuringen van de bodem zien, dikwijls zeer duidelijke traceringen, die wij, als we over de aardbodem rondlopen, zeker niet zien.

Ook vroegere beddingen van rivieren, die zich in de loop der tijden verplaatst hebben, worden door de luchtfoto duidelijk zichtbaar. Zo is de luchtfoto een onmisbaar hulpmiddel geworden o.a. voor het praehistorisch onderzoek. De Topografische Dienst te Delft beschikt over een zeer groot aantal luchtfoto's; o.a. heeft zij de beschikking gekregen over foto's die de Geallieerden in de afgelopen Tweede Wereldoorlog van ons land gemaakt hebben.

Onze leden krijgen begin Januari nog een aparte uitnodiging, om hen aan deze interessante avond te herinneren. Wij wensen U tenslotte een ZALIG EN VOORSPOEDIG NIEUWJAAR.

1854 - 1954.

De grote bedrijvigheid in onze fabrieken heeft het afgelopen jaar aan duizenden arbeiders werk verschaft. De werkloosheid in onze stad was laag.

Hoe geheel anders dit honderd jaar geleden was, moge blijken uit een schrijven van het Gemeentebestuur, gericht aan den Minister van Binnenlandse Zaken.

- - - - -

Aan Z.E.Hr.Minister van Binnenlandsche Zaken
te 's Hage.

Helmond, den 15 November 18

Het Gemeentebestuur van Helmond overtuigd van den droevigen en kommervollen toestand waarin vele hunner ingezetenen zich bevinden, acht zich verplicht dien toestand door tusschenkomst van Z.H.E.G.den Heere Staatsraad, Commissaris des Konings in Noordbrabant, aan Uwe Excellentie bekend te maken, en de veelvermogende tusschenkomst van Uwe Excellentie beleefdelijk in te roepen, ten einde verdere rampen in onze gemeente, voor zoveel menschelijke hulp vermag, mogen gered worden.

Gebrek aan werk in de fabrieksarbeidende klasse, waartoe de meeste onzer ingezetenen behooren, gevoegd bij de hooge prijzen der eerste levensbehoeften en het sedert zeventien weken alhier heerschen der Cholera, uitsluitend onder de armen en minvermogenden, doen ons, wij kunnen het Uwe Excellentie niet verbergen, nog zooveel te meer bij het naderen van den winter, moeilijke en bange dagen tegemoet zien.

Te zorgen dat bij tijds zooveel doenlijk maatregelen worden aangewend, om den nood niet ten top te doen stijgen was voorzeker een onzer eerste plichten, daarom hebben wij het algemeen Armbestuur aangeraden, een beroep te doen op de liefdadigheid der gegoede ingezetenen onzer gemeente, ten einde in staat te worden gesteld, voedzame Spijzen aan de Armen en minvermogenden te kunnen uitdelen, uit hoofde volgens de verklaringen van deskundigen het gebrek aan voedsel den voortgang dier vreeselijke ziekte bevorderde. Eene inschrijvingslijst heeft gecirculeerd en voor den tijd van twintig weken is bij wekelijksche voldoening de aanzienlijke som van circa f. 3.000 ingeschreven.

Ofschoon deze maatregel wel eenige leeniging te weeg brengt, is dezelve bij de overigens reeds uitgeputte Armenkas bij verre na niet voldoende, om in de groote behoefte onzer veelvuldige armen en minvermogenden te voorzien, indien de werkeloosheid van zoovele nijvere handen moet blijven voortduren.

Uit dien hoofde nemen wij de vrijheid Uwe Excellentie beleeftelijk te verzoeken, en in het belang van zoovele honderd brave, doch arme en verarmde ingezetenen onzer gemeente te smeeken, dat het Uwe Excellentie moge behagen Uwen veelvermogenden invloed bij de Nederlandsche Handelmaatschappij of elders te doen gelden, om daardoor zoo mogelijk eenige bestellingen op gewevene Katoenen lijnwaden aan onze Fabrikan ten te doen geworden en onze gemeente door deze werkverschaffing eenigermate uit den benarden toestand, waarin wij den toekomenden langen winter tegemoet zien, te helpen verlossen of althans te verzachten.

Het Gemeente Bestuur.

De Burgemeester, van den Dungen.

De Secretaris, van der Linden.

- - - - -

De Nederlandse Handelmaatschappij, waarover in bovenstaande brief sprake is, was in 1824 door Koning Willem 1 opgericht. Zij was bedoeld als een soort hefboom, om door haar de welvaart van Nederland, die zulke zware slagen had gekregen in de Franse Tijd, te herstellen. Was oorspronkelijk de doelstelling dezer N.H.M. zeer algemeen, op den duur beperkte zij zich tot de handel op Indië. Het zou te ver voeren, hier de hele werkwijze der N.H.M. uiteen te zetten; wij vermelden slechts, dat zij met name de export van "katoentjes" naar Indië bevorderde.

Er is heel wat te doen geweest over de z.g.n. "geheime lijnwaadcontracten", waardoor de Nederlandse regering de katoenindustrie in Twente bevoordeelde boven bv. die in Noord-Brabant. In dit verband mag wel gewezen worden op de deemoedige toon, waarop het Gemeentebestuur van Helmond vraagt, om ook eens in aanmerking te mogen komen voor export naar Indië. Dergelijke verzoeken, ook van andere Brabantse textielsteden, uit dien tijd zijn legio.

De cholera, waarvan in deze brief sprake is, is niet de "grote Cholera", waarvan U ongetwijfeld meer gehoord hebt : die heerste hier in 1866.

Van onze Penningmeester.

Leden en Donateurs worden vriendelijk verzocht, hun Contributie met abonnementsgeld, vóór 1 Februari 1955 te willen overmaken op gironummer 404856 t.n.v. de Penningmeester Theo van Mierlo te Helmond.

U bespaart Uzelf hiermee de inningskosten en ons de moeite Mogen wij op Uw medewerking rekenen? Bij voorbaat dank.

Contributie plus abonnement op Brabants Heem bedraagt voor de leden f 4 per jaar;
voor Donateurs en Collectief Lidmaatschap f.6,50 per jaar

- - - - -

Van het Hoofdbestuur.

De eerstvolgende Studiedagen van Brabants Heem zullen in 1955 gehouden worden op 20 Februari en op 13 Maart; een dezer twee dagen zal gehouden worden in Boxtel, de andere in Den Bosch.

Op de eerste Studiedag zal Dr. Wim Glasbergen spreken over "Het Grafritueel in de Bronstijd" en over "Bronstijd-Meetkunde".

Op de tweede Studiedag zal de Directeur van het Staat archief te Luxemburg, C. Wampach, spreken over St. Willibrord (Zie voor de discussie van Wampach met Prof. Post over dit onderwerp: de laatste aflevering van Studia Catholica).

- - - - -

Vragenrubriek.

De Heer van Mierlo Sr., Molenstraat 211, vertelde ons het volgende over vroegere Begrafenis-gebruiken in Helmond.

Als lijkdragers fungeerden de buurtbewoners. Vóór de begrafenis werd hun een borrel gepresenteerd. Als het lijk ter aarde was besteld, werd het baarkleed uitgespreid naar het sterfhuys teruggedragen.

Is er iemand onder onze leden, die ons zeggen kan, wat dit "uitgespreid teruggedragen" te betekenen had, of waar dit vandaan komt? Bestond dit gebruik, voorzover U weet, ook elders?

- - - - -

Nieuwe leden.

De Jongeren-Sociëteit te Helmond (collectief lidmaatschap)
Secr. Prins Hendriklaan 13 Helmond).